

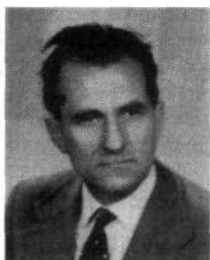
V predstavitvi redkih in ogroženih rastlin je častno prvo mesto dobila velebitska degenija, velebitski endemit. Njen cvet je našel mesto tudi v novem simbolu komisije za varstvo narave. Največ prostora v glasilu pa je namenjeno predstavitvi učne ekološke poti po Biokovu izpod peresa **Iva Puharića**. Poimenovali so jo po velikem raziskovalcu te gorske skupine **Juretu Radiću**. Pot s 15 kontrolnimi točkami vodi mimo naravnih in kulturnih znamenitosti od morske obale skozi slikovite borove gozdove do najvišjih, golih vrhov.

Ko boste prebirali te vrstice, nas bo verjetno razveseljevala tudi že druga številka, saj je izid predviden ob dnevu čistih gora v septembru. Že prva številka je za izid izkoristila mednarodno pomembni dan Zemlje (5. junij). Tudi v prihodnje naj bi Zelene novice prišle pred bralce dvakrat letno. Želim si, da bi se to uresničilo.

Igor Maher

društvene novice

Ob smrti Franceta Muleja v spomin in razmislek

Na svoji poti skozi čas doživljamo vse mogoče od trenutka, ko se rodimo, prek krajšega ali daljšega prehodnega obdobja, ki mu pravimo življenje, pa do smrti, ki se je sami po zakonih Narave več ne zave-

nenehna gibanja in vsega, kar se v tem obdobju dogaja in v čemer nam je večina bistvenih doživetij dana, vsiljena brez naše želje in hotenja, nas kar preveč pogosto zadevajo odhodi znancev, sodelavcev in prijateljev. To so dogodki, ob katerih se misli ustavijo, da bi na novo prešle določeno obdobje, nad katerim neusmiljeno, brez možnosti vrnitve in popravkov, nepovratno gospodari Preteklost. V življenju nekoga, čigar starost je blizu zgornjega povprečja starosti ljudi v našem okolju, je takih trenutkov več kot preveč. Čim starejši smo, tem bolj neprizanesljivo posega usoda v svet, ki nam je blizu, in med znanee, s katerimi so nas povezovali skupni cilji, skupna pota, dejanja in doživetja, prijateljstvo ali jeza - karkoli.

Povsem nenadejano in nedvomno mnogo prezgodaj je napočil čas, ko se na spominskih straneh našega glasila spominjamo planinca, plezalca in reševalca, diplomiranega inženirja

Franca Muleja. Smrt ga je doletela malo pred njegovim 62. rojstnim dnevom, v starosti torej, ko je imel pred seboj prav gotovo še veliko ciljev in neizpolnenih želja.

O Frančku sem izčrpno pisal pred dvanajstimi leti, v oktobrski številki Planinskega vestnika 1982.

Član planinske organizacije je bil 45 let, gore je spoznaval kot mlad fantič že z očetom, ko še ni imel deset let, in ostal ves čas njihov zvesti oboževalec in obiskovalec, markiral je poti, od leta 1950 dalje tudi plezal, odkrival nove pristope in od leta 1965, potem, ko mu to delo že vsaj 12 let ni bilo neznano, tudi reševal kot član Postaje GRS Kamnik. Opravljal je organizacijske in propagandne naloge pri PD Kamnik in Mengeš, sodeloval pri gradnji planinske postojanke na Gobavici in pri prenavljanju koč na Kamniškem sedlu, pri trasiranju poti. Bil je predsednik PD Mengeš, planinski vodnik, načelnik Podkomisije za plazove GRS, član Komisije za GRS in delegat v Komisiji za reševanje iz plazov Mednarodne komisije za reševanje v gorah.

Obredel je najpomembnejše vrhove evropskih gorstev, obiskal Ande, hodil in vodil po planinski transversali, Poti prijateljstva in drugih poteh. Svojega dela ni prepuščal naključjem. Vselej se je nanj dobro pripravil, pa naj je šlo za plezanje, za reševanje ali za opravljanje funkcije planinskega vodnika. Opravil in obnavljal je vse v ta namen potrebne tečaje in tudi sam kot predavatelj in referent ali kot pisec posredoval znanje.

Udeležil se je tečajev v Švici, Nemčiji in Avstriji, sodeloval na srečanjih s tujimi planinci in na drugih planinskih akcijah.

Prezahtevno bi se bilo spuščati v podrobnosti o Frančkovem delu nasploh, zato se bom v nadaljnjem na kratko pomudil pri njegovem delu odličnega poznavalca planinskih poti v naših gorah ter posebej pri delu v Podkomisiji za plazove GRS in Komisiji za plazove Ministrstva za okolje in prostor.

Frančkova hoja po gorah je bila tako odraz želje po doživetjih kot težnje, da spozna prav vsako stezico v našem gorskem svetu. V tem je bil zelo sistematičen, načrten in uspešen. Zagotovo je bil eden od najbolj razgledanih poznavalcev planinskih poti v Sloveniji, znan po svojem nenehnem ustvarjalno kritičnem spremljanju kakovosti naših planinskih zemljevidov in neštetih predlogih, ki jih je zlasti za zemljevide Julijskih Alp, Karavank ter Kamniških in Savinjskih Alp, pa tudi predgorij prispeval njihovim snovalcem z željo, da bi ponazoritve poti v zemljevidih bolj ustrezale stvarnemu stanju in bolj predstavile stopnjo njihove težavnosti.

Njegov prihod v podkomisijo ni bil naključen. Njegovo željo po sodelovanju je med člani

podkomisije podkrepila pozornost, ki jo je zbudil s svojim opozorilom na napako tujega avtorja v diagramu magnetne poljske jakosti v zborniku Simpozij o nujnih ukrepih za reševanje zasutih pod plazovi Fondacije V. Eigenmann. Take pripombe niso ravno pogoste, v Frančkovem primeru pa so dale misliti predvsem na njegovo strokovno znanje in kritičen duh.

V Podkomisiji za plazove GRS je sodeloval v večini njenih akcij, posebno od leta 1990 naprej pa marsikatero tudi zasnoval in izvedel.

Svoje strokovno znanje je utrdil s pridobitvami na mednarodnem tečaju o plazovih v znanem Institutu za raziskavo snega in plazov v Davosu in ga kasneje s pridom uporabljal pri delu v podkomisiji in na terenu.

Tečaj za minerja snežnih plazov je opravil s prvo generacijo minerjev že leta 1975 in tej specialnosti ostal zvest vse do zadnjega.

Pri izvedbi Dneva varstva pred snežnimi plazovi je bil od vsega začetka in menda ni manjkalo niti na eni sami prireditvi; udeležencem je navadno podal analizo nesreč in jih pri praktičnem pouku seznanjal z uporabo lavinske žolne, seveda pa bi lahko podal tudi katerokoli drugo temo.

Pregled zapisov s tečajev vodnikov lavinskih psov bi nam povedal, da je bil tudi na teh srečanjih pogost udeleženec in predavatelj na Komni, Vršiču, Planini pod Golico ali kjerkoli so že potekali in gost na tečajih v Fragantu in pod Dachsteinom v Avstriji in v Allgäu.

Iz razpoložljive planinske literature je zbiral podatke o nesrečah v plazovih. Svoje ugotovitve je malo pred smrtjo povezal še z izsledki drugih raziskovalcev ter jih strnil v pregleden prispevek v glasilu Ujma, kjer je že prej pisal tudi o zaščiti prometnih poti pred plazovi.

Po prevzemu funkcije načelnika Podkomisije za plazove GRS 9. decembra 1989 si je prizadeval za njen vsestranski napredek in predvsem vplival na poklicne dejavnike, katerih skrb je zbiranje podatkov o snegu in nevarnosti plazov, kakor tudi na medije, zlasti TV, da bi te izsledke pravočasno, brez zastoja in neokrnjene posredovali javnosti.

V Komisiji za plazove Ministrstva za okolje in prostor je sodeloval pri večini ogledov po vsej Sloveniji in sooblikoval njene zaključke in predloge, ki naj bi prispevali k razumejšim in varnejšim posegom v prostor, ki ga ogrožajo snežni plazovi, pa naj je šlo za gradnje zasebnikov ali podvige na žičnicah nad Bovcem ali nad avtocesto Hrušica—Vrba. O teh vprašanjih se je občasno — glede na potrebe in včasih z zoprnjem urednikov — oglašal s prispevki v dnevnem časopisu, v Planinskem vestniku, radiju in drugje.

Frančkova življenska pot se je zaključila nepričakovano in nenadno. Tako kot vsi - ta bolj,

drugi manj - je tudi on ubiral skupna in še raje lastna pota, ki so se zlasti v zadnjem času marsikdaj razhajala in vodila vse bolj vsaksebi in vse manj skupaj. Vsakomur se kdaj primeri, da kakšno stvar in dogajanje gleda s povsem svojih izhodišč in zagovarja, brani svoja stališča. Tako je v letošnjem letu tudi on menil, da se mu godi krivica, se čutil prizadetega in si prizadeval za svoj prav. V tem prepričanju je med svojima zadnjima vzponoma na Storžič in Grlovec junija in julija že nosil v sebi zaključni proces smrtonosne bolezni, ki mu tako rekoč do zadnjega ni razkrila svojega uničevalnega dela.

Iztekel se je še eno življenje, ki je bilo po svoji delovni vsebini in hoji v gore pretkano tudi z življenji nas, njegovih sopotnikov. Bilo je polno, delovno in uspešno in hvaležni smo mu za vse, kar je dal in prispeval. S tem bo ostal v našem skupnem gorniškem spominu in spominu vsakega izmed nas, dokler tudi nas ne doleti tisto poslednje, ki čaka vse živo in umrljivo.

Naj v miru počiva!

Pavle Šegula

Petru Levcu v slovo

Neusmiljena koščena roka je s svojo mrzlo koso letos že drugič posegla med ustanovne člane PD Onger Trzin. V začetku leta smo se trzinski planinci s povešenimi glavami in solzami v očeh poslavljali od **Anke Capuder**, ki jo je iz naših vrst iztrgala zahrbtna bolezen, nekaj mesecev kasneje pa smo v žalostni povorki na zadnji poti spremljali **Petra Levca**, moža, tako rekoč še fanta, ki je prvi dal pobudo za ustanovitev našega društva.

Peter je za vse, ki smo ga poznali, vedno kar žarčil energijo, prekipel od moči in idej. Bil je človek, ki ni poznal počitka, ki ni prizanašal samemu sebi in je tudi v težkih trenutkih znal najti spodbudno besedo, se zasmejati in reči: »Saj bo! Bo že kako!« Bil je pravi borec in ga-rač, zato je njegova smrt za vse, ki smo ga imeli radi, nerazumljiva; v nas pušča praznino, žalost in sočutje z mlado družino, ki ostaja prepuščena tako rekoč sama sebi.

Peter je v mladeniških časih gorel za športno društvo Partizan Trzin. Znal je zbrati Trzince in v njih zbuditi tekmovalnost in športni duh. Poskrbel je, da so trzinski športniki začeli redno trenirati celo vrsto športov, da so hodili na tekmovanja in se z njih vračali s kopicami priznanj